

مکان‌یابی تئاتر روباز با محوریت فرهنگ سازی و هویت‌بخشی شهرها (مطالعه موردی: شهر زابل)

مهدی امیری^۱، رضا عباسی^۲

۱- عضو هیات علمی دانشگاه ملی زابل، کارشناسی ارشد کارگردانی تئاتر، art.amiri@uoz.ac.ir

۲- عضو هیات علمی دانشگاه ملی زابل، کارشناسی ارشد کارگردانی تئاتر، reza.abbasi@uoz.ac.ir

چکیده

تئاتر حس پرواز و حس‌رهایی و آزادی و به تسخیر کشیدن صحنه و تصاحب تماشاگر است. این مقاله در نظر دارد تا با بررسی نقاط مشترک فرهنگی، هویتی در منطقه سیستان از تئاتر رو باز به عنوان ابزاری در جهت برجسته کردن بیشتر این نقاط استفاده کرده و آن را وسیله‌ای برای پیوند بیشتر میان مردمان این منطقه معرفی کند. و در این بین کاربرد تئاتر رو باز در نحوه قرار گیری صندلی‌ها نیز می‌تواند در روحیه تماشاگر تاثیر بگذارد. هم سطح در هر حالت حس خاصی بر او چیره می‌شود: بالا حس تسلط، پائین حس تسخیر شدن و هم سطح هم کاری با نمایش را القا می‌کند. در این طرح با آوردن تعاریفی از هویت ملی و قومی و نیز مثال‌ها و نمونه‌هایی سعی شده تا راه‌کارهای علمی و عملی در تئاتر رو باز به گونه‌ای که در شناخت هویت و افزایش روحیه اقتدار ملی، تأثیرگذار باشند، مورد بررسی قرار گیرند. در این بررسی به عواملی چون صحنه، نور و فرهنگها به گونه‌ای با برانگیختن احساسات عمیق انسانی با فضا و یا با مفهومی که تئاتر نزد ملتها دارد انتقال می‌دهد اشاره میکند.

واژگان کلیدی: هویت ملی، تئاتر رو باز، سیستان، نحوه قرار گیری صندلی، زابل

۱- مقدمه

هرجا که سخن از تئاتر به میان می‌آید به یاد تمدنی دیرین و با شکوه می‌افتیم که فرهنگ و سنتهای هر ملت را به تصویر می‌کشد. تئاتر فریاد دل گروهی از مردم است که در پی حقیقت راستین انسانها را به سوی نقطه عطف فرا می‌خواند. تئاتر حس پرواز و حس‌رهایی و آزادی و به تسخیر کشیدن صحنه و تصاحب تماشاگر است. گوته می‌گوید: باشد که صحنه همچون طناب بند بازان به نالایقان جرات راه رفتن بر روی خود را ندهد. تئاتر و تماشاگر به گونه‌های مختلفی با هم پیوند می‌خورند و فضای تئاتر باید به گونه‌ای باشد که ارتباط نزدیکی با تماشاگر برقرار کند. تماشاگر به این دلیل در تئاتر قدم می‌گذارد که لذت ببرد و به اعماق وجودی انسان پی ببرد.

نحوه قرار گیری صندلی‌ها نیز می‌تواند در روحیه تماشاگر تاثیر بگذارد. گاهی تماشاگر از بالا به صحنه مشرف است گاهی از پائین و هم سطح در هر حالت حس خاصی بر او چیره می‌شود: بالا حس تسلط، پائین حس تسخیر شدن و هم سطح هم کاری با نمایش را القا می‌کند. انسان بی‌انتهاست و به نحوی بی‌انتها با افکار متفاوت در گیر می‌شود، تئاتر به کمک بازیگر و عوامل و فضا فراسوی خود قرار می‌گیرد و به افکار و کلمات و احساسات و انتقال آنها تسلط کامل پیدا می‌کند.